

Pfv. V. 21. 570/2007/5.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Ádám Katalin ügyvéd által képviselt **felperesnek** az **Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal** (1054 Budapest, Széchenyi u. 2.) **alperes** ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Pest Megyei Bíróság előtt 14.P.23.435/2004. szám alatt megindított és a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.079/2007/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a felperes által benyújtott 33. sorszámú felülvizsgálati kérelem folytán indult eljárásban a 2007. november 15. napján tartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 (Kettőszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében vagyoni és nem vagyoni kára megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Az érvényesíteni kívánt jogot közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti követelésben jelölte meg (Ptk. 349. § /1/ bekezdés, Ptk. 339. § /1/ bekezdés). Előadta, hogy egyszemélyes tulajdonosa volt az 1993. március 1-jén alapított M. Kft-nek, amely ellen az alperes 1993. évre vonatkozóan átfogó adóellenőrzést végzett. Két határozatot hozott, amelyben áfa adónemben jelentős összegű adókülönbözetet állapított meg és ennek megfelelő összegű adóbírságot és késedelmi pótlékot szabott ki. A 8359947113. számú határozatot a másodfokú adóhatóság részben megváltoztatta. Az adókülönbözet, adóbírság és késedelmi pótlék összegét összesen 18.853.000 forintban állapította meg. A közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perben a bíróság az 1998. július 6-án hozott ítélettel a keresetet elutasította. A 8351109038. számú határozattal áfa adónemben 20.050.000 forint

adókülönbözetet állapított meg, 10.025.000 forint adóbírságot és 13.186.000 forint késedelmi pótlékot szabott ki, amelyet a másodfokú hatóság helyben hagyott. Ennek a határozatnak a felülvizsgálata iránt is per indult, amelynek tartama alatt a másodfokú hatóság az 1997. június 30-án hozott határozattal az elsőfokú határozatot megsemmisítette és új eljárást rendelt el. A bíróság erre tekintettel a pert 1997. szeptember 18-án megszüntette. Az adóhatóság 1998. december 23-án hozott határozattal az adózó terhére 2.500.000 forint adókülönbözetet állapított meg és 30.000 forint mulasztási bírságot szabott ki. Az alperes 1996. január 19-én a M. Kft. ellen megindította a végrehajtást és 1996. augusztus 16-án a felszámolási eljárás megindítását kezdeményezte. Kérelmének a bíróság helytadott. A felperes álláspontja szerint az alperes a kézbesítési szabályokat súlyosan megsértette, ezzel megfosztotta az adózót a jogorvoslati lehetőségétől. Az alperes jogellenes és felróható magatartása miatt a M. Kft. és a vele szoros üzleti kapcsolatban álló H. Kft. és az O. H. Kft. tevékenysége ellehetetlenült és ezáltal teljes vagyonszűnésük következett be. Ez utóbbi két kft-nek részbeni tulajdonosa volt. Az alperes a követelése csökkenését csak akkor jelentette be, amikor ezek a cégek gyakorlatilag már tönkrementek és felszámolás alatt álltak. A felperes hangsúlyozta, hogy a tulajdonát képező üzletrészek elvesztése miatt, saját nevében terjesztette elő a keresetet.

Az elsőfokú bíróság a 2004. március 11-én hozott 6.P.21.363/2000/51. számú ítélettel a keresetet azzal az indokolással utasította el, hogy a felperes az alperessel szemben nem rendelkezik perindítási jogosultsággal. A másodfokú bíróság a 2004. július 8-án kelt 1.Pf.20.665/2004/4. számú végzéssel az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította. Indokolása szerint megalapozatlan az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a felperes és az alperes között nem jött létre jogviszony. Téves az az alperesi álláspont, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igény érvényesítésére csak az államigazgatási jogviszony alanya jogosult. A felperes a keresetét mint a cégek tulajdonosa terjesztette elő, az alperest a tulajdonosnak okozott kár megtérítésére kérte kötelezni. Az újabb eljárásban a felperes vagyoni és nem vagyoni kárigényét érdemben kell vizsgálni. A felperest a per elbírálásához szükséges tények vonatkozásában személyesen meg kell hallgatni és tájékoztatni kell a bizonyításra szoruló tényekről és a jogkövetkezmények terhével fel kell hívni a bizonyítékai, illetve a bizonyítási indítványai előterjesztésére.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítélettel a keresetet elutasította. Kifejtette, a felperes előadása szerint az általa megjelölt cégcsoport 1995. végéig jól működött. A cégek

gyártási és egyéb haszonszerzésre irányuló gazdasági tevékenységét a M. Kft. adózóval szemben 1996. január 22-én foganatosított végrehajtási cselekmény leállította, lényegében megszüntette. Valamennyi károsodást ebből eredeztette. A bíróság ezért azt vizsgálta, hogy a végrehajtás megindulása jogellenes volt-e, illetőleg az alperes hatóságai részéről a végrehajtás elrendelése és foganatosítása során jogellenes magatartások megvalósultak-e. Megállapította, hogy 1996. január 12-én a M. Kft. adózóval szemben az alperesnek összesen 62.114.000 forint, jogerős határozaton alapuló követelése volt. A végrehajtás megkezdésekor és foganatosításakor hatályban volt, az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (a továbbiakban: régi Art.) rendelkezései szerint helye volt a végrehajtásnak. Az egyes végrehajtási cselekmények közül a felperes az ingatlan-végrehajtás tekintetében azt kifogásolta, hogy az alperes a kézbesítésre vonatkozó szabályok durva megsértésével elzárta az adózót a jogorvoslati lehetőségtől. Az alperes az ingatlan becsértékét megállapító határozatot az Ügyvédi Iroda részére kézbesítette, amely az adózót a közigazgatási perekben képviselte. Az iroda részéről eljáró ügyvéd tanúvallomásában előadta, hogy mindig meghatalmazás alapján járt el, amelyet ő vagy az iratokhoz csatolt, vagy a fél részére adott át. A végrehajtás foganatosítására vonatkozó iratok között a meghatalmazás nem lelhető fel, de a körülményekből egyértelműen megállapítható, hogy az alperes alappal fogadta el őt jogi képviselőként, aki az adózó nevében még végrehajtási kifogást is előterjesztett. Az adózó a székhelyváltozást, a B. Ú-i rakpart 1-3. szám alatti címet a cégbíróságon bejelentette, de a székhelyváltozás miatt a cégiratok áttételre kerültek. A tényleges bejegyzés 1996. október 9-én még nem történt meg. Az alperes ezért a cégnyilvántartásból az új székhelyet nem ismerhette. A végrehajtási iratok között szerepel egy 1996. május 26-ára kitűzött ingó árverésre vonatkozó irat, amelyet az alperes az adózó részére a B. Ú-i rakpart 1-3. címre próbált kézbesíteni, ahonnan „Ismeretlen helyre költözött” postai jelzéssel érkezett vissza. A két nappal később megkísérelt kézbesítés ismét sikertelen volt. A végrehajtás foganatosítása során a V. B-i főút 15. szám alatti címre küldött küldemények „Nem kereste” postai jelzéssel érkeztek vissza. Az adózó csak a N. Rózsa u. 1. szám alatti címre és a B., Pf. 141. számú postafiók címre küldött küldeményeket vette át. A végrehajtás befejeződését követően az alperes alappal kezdeményezte a felszámolást az adózó ellen. A felszámolási eljárásban pedig bejelentette a követelése megszűnését. Mulasztás e tekintetben sem terheli. Az alperes a régi Art. 63. § /1/ bekezdés c/ pontjában foglalt kötelezettségének tett eleget, amikor 1995. július 31-én büntetőfeljelentést tett. A felperes által hivatkozott sajtóközlemény tekintetében nem bizonyosodott be, hogy ahhoz az alperes szolgáltatta az információt. Minden kétséget kizáróan a jó hírnév sérelme és az egészségi állapot romlása miatti nem vagyoni kár sem állapítható meg. Jogellenes és felróható magatartás

hiányában azonban az alperes még ennek megállapítása esetén sem lenne marasztalható.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta. A tényállást helyesen állapította meg és az érdemi döntése is megalapozott. A felperes az alperessel szemben kizárólag az őt ért kárt érvényesítheti. A Ptk. 355. § /4/ bekezdése szerinti vagyoni kára bekövetkezését nem bizonyította. Az üzletrészek elvesztéséből kára csak akkor keletkezhetett, ha azok ténylegesen értékkel bírtak. Ezt azonban a felperes nem igazolta. A rendelkezésre álló adatok szerint az egyes gazdasági társaságok kötelezettségei meghaladták a vagyonuk értékét, ezáltal a felperes üzletrészei tényleges értéket nem képviseltek. A perbeli adatok alapján az állapítható meg, hogy a felperes által megjelölt károsodást eredményező vagyonvesztés a gazdasági társaságok tevékenységének a megszűnése, majd felszámolásuk folytán következett be. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, az alperes a feljelentéssel jogszabályi kötelezettségének tett eleget, a sajtóközlemény tekintetében pedig nem bizonyított, hogy ahhoz az adatot az alperes szolgáltatta. A felperes által csatolt orvosi iratok tartalma alapján megállapítható, hogy egészségügyi problémái már 1995. évet megelőzően is jelentkeztek. Mindezekre tekintettel az alperes kártérítési felelősségét megalapozó feltételek a nem vagyoni kár tekintetében sem állanak fenn.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak a hatályon kívül helyezését, az eljárt bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a felülvizsgálni kért ítélet jogszabálysértő. A hatályon kívül helyező végzésben foglaltakkal ellentétes és több helyen az ítélet indokolása is ellentmondásos. Olyan lépést ró a felperes terhére, amelyet jogszabály nem tesz a számára lehetővé. Az üzletrész tulajdonosa - ha nem képviselője a gazdasági társaságnak - nem jogosult harmadik személyekkel szemben fellépni. A jogerős ítélet indokolása több helyen iratellenes megállapítást is tartalmaz. A másodfokú bíróság nem tartotta be a saját előírásait, amelyeket a hatályon kívül helyező végzésben a megismételt eljárásra az elsőfokon eljárt bíróság figyelmébe ajánlott, például a felperes személyes meghallgatásának a szükségességét és valamennyi felperesi kereseti kérelem tárgyában való döntést. A H. Kft-re, az O. Kft-re és a M. Bt-re vonatkozóan előterjesztett kereseti kérelem tekintetében az ítélet indokolása semmit sem tartalmaz.

A felperes képviselője a felülvizsgálati eljárásban tartott tárgyaláson a kérelem indokolását azzal egészítette ki, hogy az alperesnek az eljárás eredményeként nem keletkezhettek bevételei, hiszen a felszámolást végző cégnek végülis visszafizette a behajtott összegeket. Ezzel az alperes tulajdonképpen elismerte a saját eljárásának a jogszerűtlenségét. A visszavonó határozatok indokolásában elismerte, hogy anyagi és eljárásjogi szabályokat sértett.

Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának /2/ bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálata jogszabálysértés esetén kérhető. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálat eredményeként megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A tárgyalási jegyzőkönyvek tanúsága szerint a felperest mind az első-, mind a másodfokú bíróság személyesen meghallgatta. A perben hozott ítéletek indokolása megfelel a Pp. 221. § /1/ bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezéseknek. Mivel a perben eljáró bíróságok a döntéshez szükséges tényeket feltárták, a tényállást a bizonyítás, a bizonyítékok értékelésének a szabályait megtartva állapították meg, a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet támadó felülvizsgálati kérelmet változatlan tényállásból kiindulva bírálta el. A megállapított tényállásból kiemeli, hogy az alperesnek 1996. január 12-én jogerős adóhatósági határozatok alapján 62.114.000 forint követelése volt. A 18.853.000 forint összegű tartozást megállapító határozat felülvizsgálata iránt indított perben a bíróság a keresetet elutasította. A másik, a 20.050.000 forint adókülönbözet, 10.025.000 forint adóbírság és 13.186.000 forint késedelmi pótlék megfizetéséről rendelkező adóhatározat felülvizsgálata iránti pert a bíróság arra tekintettel, hogy a másodfokú adóhatóság a határozatot megsemmisítette és új eljárás lefolytatását rendelte el, megszüntette. A másodfokú határozat indokolása szerint az adózó képviselője a közigazgatási perben 1997. április 7-én tartott tárgyaláson bejelentette, hogy az 1993. évi vizsgálat a X. hónap tekintetében ellenőrzéssel lezárt időszakot érintett, mert az október hónapot az adóhatóság korábban már vizsgálta. A bejelentést megvizsgálva megállapította, helytálló, hogy az elsőfokú hatóság megsértette az Art. 54. § /1/ bekezdését, amely szerint az adóhatóság az ellenőrzéssel lezárt időszakot - törvényben meghatározott esetektől eltekintve - csak utóellenőrzés céljából vonhatja ellenőrzés alá. Az újabb eljárásban az elsőfokú hatóság 1998. december 23-án hozott határozatot, amelyben az adózó terhére összesen 2.500.000 forint adókülönbözetet állapított meg, a jogszabályokban előírt számviteli rend, a bizonylati fegyelem és a hitelesség elvének megsértése miatt pedig 30.000 forint mulasztási bírságot szabott ki. A határozat elsőfokon

jogerőre emelkedett. Az alperes feljelentése alapján indult nyomozást a BRFK Vizsgálati Főosztály Gazdaságvédelmi Osztály Gazdaságvédelmi Alosztálya 1998. június 11-én hozott 136-IV-958/1995. bü. számú határozattal megszüntette. A nyomozás megszüntetéséről rendelkező határozat indokolása szerint az utólagos adóhatósági, illetőleg szakértői vizsgálat megállapította, hogy az érintett társaságok (többek között a M. Kft. és a H. Kft.) a működésük során a számviteli törvényben, illetőleg egyéb jogszabályokban előírt kötelezettségüket, a bizonylati fegyelmet megszegték, ezzel a vagyoni helyzetük áttekintését megnehezítették. E cselekmény a Btk. 289. §-ába ütköző számviteli fegyelem megsértése vétségének alapos gyanúja megállapítására alkalmas, azonban a büntethetőséget megszüntető ok áll fenn, a cselekmény elévült.

A bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok alapján tényként megállapítható, hogy az alperes végrehajtást foganatosító szerve az ingó és ingatlan végrehajtással 21.484.000 forint összegű tartozást, azonnali beszedési megbízással pedig 87.633 forintot hajtott be és az is, hogy az alperes a végrehajtás során befolyt összegből 20.050.000 forintot és az ezután számított 19.321.000 forint késedelmi pótlékot visszautalta az adós felszámolójának. A perben megállapított tényállás szerint tehát az alperes végrehajtást foganatosító szerve a felszámolási eljárás megindítása iránti kérelem 1996. augusztus 16-ai előterjesztése előtt olyan összegű követelést hajtott be, amelyet a közigazgatási perben eljáró bíróság is jogszerűnek ítélt. A másik határozat megsemmisítését követő eljárásban az adóhatóság az adózó terhére csak 2.500.000 forint adókülönböt és 30.000 forint mulasztási bírságot állapított meg. A Legfelsőbb Bíróság ezért vizsgálta, hogy ebben az adóigazgatási eljárásban az alperes jogellenes és felróható magatartása megállapítható-e és ennek eredményeként levonható-e az a következtetés, hogy a felszámolási eljárás lefolytatása elkerülhető lett volna. Az alperes jogalkalmazó szervként járt el. Az egységesnek tekinthető ítélkezési gyakorlat szerint csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét. A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint az alperes elsőfokú szervének az Art. 54. § /1/ bekezdésébe ütköző eljárása nem minősül a kárfelelősséget megalapozó jogsértésnek. A cselekmény súlyának értékelésekor figyelemmel volt a nyomozó hatóság határozatának az indokaira is, amely szerint az utólagos adóhatósági, illetőleg a szakértői vizsgálat az adóigazgatási eljárással érintett cég tekintetében megállapította a számviteli rend megsértését. Mivel a kártérítési felelősség megállapítására csak a Ptk. 339. § /1/ bekezdésében szabályozott együttes feltételek fennállása esetén kerülhet sor, a perbeli esetben az egyik feltétel - a kárfelelősséget is megalapozó felróható magatartás - hiánya a kereset elutasítását eredményezi.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a keresetet elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyó jogerős ítélet nem minősül jogszabálysértő határozatnak, ezért azt a Pp. 275. §-ának /3/ bekezdése alapján - az abban kifejtettektől eltérő indokolással - hatályában fenntartotta.

A felperes a Pp. 270. § /1/ bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. §-ának /1/ bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségét.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának /1/ bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2007. november 15.

Dr. Uttó György s.k. a tanács elnöke, dr. Bella Mária s.k. bíró,
dr. Erményi Lajos s. k. bíró

Nné

A kiadmány hitelül:

tisztviselő